

Gerard Kramer

Eénmaal - eens voor altijd

WoordStudie

-

In dit artikel bestuderen we twee Griekse woorden die beide eenmaligheid uitdrukken, maar daarnaast elk een eigen accent leggen.

Hapax

De grondbetekenis van Gr. *hapax* is puur getalsmatig *éénmaal*, in de zin van letterlijk 1 x – dus niet tweemaal of vaker. Zo schrijft Paulus in 2 Korintiërs 11:25 dat hij driemaal met roeden is geslagen, *eenmaal* is gestenigd, en driemaal schipbreuk heeft geleden.

Iets algemener is de uitdrukking *één- en andermaal* (lett. eenmaal en tweemaal, oftewel 'herhaaldelijk'). In Filippiëzen 4:16 stelt Paulus vast dat de Filippiëzen hem ook in Tessalonika *één- en andermaal* een gave voor zijn behoeften hebben gezonden. Vergelijk ook wat hij in een ander verband schrijft: 'Daarom hebben wij – ik, Paulus namelijk – *één- en andermaal* tot u willen komen' (1 Tess. 2:18).

In de brief aan de Hebreëen wordt Gr. *hapax* naast de letterlijke betekenis (*eenmaal* in het jaar, Hebr. 9:7) gebruikt om het unieke karakter van de Persoon en het werk van Christus te benadrukken. Zie Hebreëen 9:26-28 waar staat: 'Maar nu is Hij *eenmaal* (tegenover 'dikwijls' vlak ervoor) in de voleinding van de eeuw geopenbaard om de zonde af te schaffen (...). En evenzeer als het de mensen beschikt is *eenmaal* te sterven en daarna het oordeel, zo zal ook Christus, *eenmaal* geofferd om de zonden van velen te dragen (...)'. Zie ook Hebreëen 10:2, waar geschreven staat: 'Zou anders het offeren daarvan niet opgehouden zijn, omdat zij die de dienst verrichten, *eenmaal* gereinigd geen enkel geweten van

zonden meer gehad zouden hebben?’ (dit tegenover vers 1, waar sprake is van *dezelfde offers, voortdurend, elk jaar*).

Zie daarnaast ook Hebreeën 6:4, waar geschreven staat: ‘want het is onmogelijk hen die eens (lett.: *eenmaal*) verlicht zijn geweest (...) nog eens te vernieuwen tot bekering’. Alsook Hebreeën 12:26, waar wij lezen: ‘Nog *eenmaal* zal Ik niet alleen de aarde doen beven maar ook de hemel’. En in vers 27 is sprake van dit ‘nog *eenmaal*’.

Een andere plaats die het unieke karakter van Christus’ lijden uitdrukt, is 1 Petrus 3:18, waar Petrus schrijft: ‘Want ook Christus heeft *eenmaal* voor de zonden geleden’. Verder zien we dit woord nog twee keer in de brief van Judas. In vers 3 is hier sprake van ‘het geloof dat *eenmaal* (in de zin van ‘eens en voorgoed’) aan de heiligen is overgeleverd’. In vers 5 worden de geadresseerden aangesproken als ‘u die eens (lett. eenmaal) alles wist’. Hier lijkt Gr. *hapax* de afgezwakte betekenis te hebben van *eens*. Vergelijk het Engelse *once* en het Duitse *einmal*: beide woorden kunnen zowel ‘eenmaal’ als ‘eens’ (= op een bepaald moment) betekenen. Dezelfde nuances zitten ook in het Griekse woord.

Efapax

Daarnaast bestaat er het woord *efapax*, ontstaan uit *epi-hapax*, een versterking van *hapax*. Het betekent letterlijk ‘voor éénmaal’, en heeft de betekenis gekregen van ‘eens voor altijd’. Zie Romeinen 6:10, waar wij lezen: ‘Want wat Hij is gestorven, is Hij *eens voor altijd* ten opzichte van de zonde gestorven’. Taal is echter niet mechanisch; taal leeft en is in ontwikkeling. Ook in het nieuwtestamentisch Grieks kunnen woorden in verschillende betekenissen worden gebruikt, zelfs door een en dezelfde auteur. Zo gebruikt Paulus het woord dat hij in Romeinen 6:10 in de betekenis ‘eens voor altijd’ heeft gebruikt, ook nog een keer in de betekenis van ‘tegelijk’. En wel in 1 Korintiërs 15:6, waar we lezen: ‘Daarna is Hij verschenen aan meer dan vijfhonderd broeders *tegelijk*’.

In de brief aan de Hebreeën komt het drie keer voor:

Hebreeën 7:27 - ‘Want dit heeft Hij *eens voor altijd* gedaan door Zichzelf op te offeren’.

Hebreeën 9:12 - ‘Christus (...) is *eens voor altijd* ingegaan in het heiligdom, na een eeuwige verlossing verworven te hebben’.

Hebreeën 10:10 - 'Door die wil zijn wij geheiligd door middel van de offerande van het lichaam van Jezus Christus, *eens voor altijd*'.

Christus is dus zowel de unieke, volmaakte Hogepriester als het unieke, volmaakte Offer!

Oude Sporen 2015

